

Tisková zpráva

Důvěra vybraným politikům v mezinárodním kontextu – prosinec 2016

- ⊙ Nejvyšší podíl důvěry šetření ukázalo u B. Obamy (56 %), nejvyšší podíl nedůvěry se objevil v případě A. Merkelové (74 %).
- ⊙ Oproti roku 2015 výrazně poklesla důvěra k F. Hollandovi, naopak zlepšení nastalo v případě B. Obamy.
- ⊙ Nový americký prezident D. Trump je hodnocen kritičtěji než jeho předchůdce, ale jeho hodnocení se příliš neliší od hodnocení jeho poražené protikandidátky.

Zpracoval:

Jan Červenka

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

V prosincovém šetření, které se uskutečnilo v rámci kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM, byla respondentům položena otázka zjišťující důvěru k vybraným politikům v mezinárodním kontextu¹.

Tabulka 1: Důvěra k vybraným politickým osobnostem (v %)

	spíše důvěřuje	spíše nedůvěřuje	nezná	neví	rozdíl +/-
Barack Obama	56	30	2	12	+26
Miloš Zeman	52	42	1	5	+10
Róbert Fico	42	28	15	15	+14
Hillary Clintonová	34	45	4	17	-11
Andrej Kiska	32	20	31	17	+12
Donald Trump	30	43	3	24	-13
Viktor Orbán	27	18	39	16	+9
Francois Hollande	24	32	29	15	-8
Vladimir Putin	23	64	2	11	-41
Benjamin Netanjahu	17	19	45	19	-2
Angela Merkelová	16	74	4	6	-58
Theresa Mayová	13	14	57	16	-1
Joachim Gauck	10	11	67	12	-1
Norbert Hofer	8	11	70	11	-3
Andrzej Duda	8	16	61	15	-8
Pan Ki-mun	8	18	62	12	-10
Jean-Claude Juncker	8	24	56	12	-16
Petro Porošenko	7	48	32	13	-41
Bašár al-Assad	7	34	46	13	-27
Alexander Van der Bellen	5	10	74	11	-5
Jens Stoltenberg	4	12	73	11	-8
Si Tin-pching	4	23	62	11	-19
Recep Tayyip Erdogan	2	38	53	7	-36

Pozn.: Politici jsou seřazeni sestupně podle podílu důvěřujících.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 28. 11. – 12. 12. 2016, 1028 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Přečtu Vám jména některých politiků. U každého mi prosím řekněte, zda mu důvěřujete nebo nedůvěřujete, či neumíte posoudit. Případně zda tohoto politika neznáte.“

Do výzkumu byly zahrnuty jak významné osobnosti světové politiky a aktéři významných událostí z poslední doby, tak někteří nejvyšší ústavní činitelé středoevropského regionu, mezi nimiž pro srovnání je i český prezident (viz tabulku 1). Nejvyšší podíl důvěry mezi zkoumanými politiky získal tehdy dosluhující a v současnosti již bývalý americký prezident Barack Obama, jemuž „spíše důvěřovalo“ 56 % dotázaných, zatímco 30 % mu „spíše nedůvěřovalo“, o něco více než desetina (12 %) zůstala nerozhodnutá a 2 % uvedla, že B. Obamu nezná. S nevelkým odstupem za ním, pokud jde o podíl důvěry, jež lehce převýšil úroveň jedné poloviny (52 %), avšak s podstatně vyšším podílem nedůvěry převyšujícím hladinu dvou pětín (42 %) skončil náš prezident Miloš Zeman. Podíly důvěry u všech zbývajících zahraničních politiků byly podstatně nižší než jedna polovina, když nejvíce se k ní přiblížil slovenský premiér Róbert Fico s více než dvoupětinovým (42 %) podílem důvěry a více než čtvrtinovým podílem nedůvěry (28 %).

Tabulka 2: Důvěra/nedůvěra k vybraným politickým osobnostem – časové srovnání (v %)

	V/04	XI/04	IX/06	IX/08	XI/09	XI/10	IV/11	XI/11	XI/12	IV/14	XII/15	XII/16
B. Obama	*	*	*	40/15	67/21	68/21	69/21	56/31	66/21	56/32	45/44	56/30
M. Zeman	*	*	*	*	*	*	*	*	*	46/47	56/37	52/42
R. Fico	*	*	12/32	26/33	26/35	20/35	*	17/40	22/35	23/46	46/27	42/28
H. Clintonová	*	*	*	*	55/24	*	58/25	*	*	*	*	34/45
A. Kiska	*	*	*	*	*	*	*	*	*	26/18	34/19	32/20
V. Orbán	*	*	*	*	*	6/14	*	6/20	6/17	8/20	27/19	27/18
F. Hollande	*	*	*	*	*	*	*	*	10/14	15/19	37/25	24/32
V. Putin	26/47	22/58	23/55	20/62	20/63	20/61	22/62	15/68	14/68	11/81	24/64	23/64
B. Netanjahu	*	*	*	*	10/19	10/20	*	12/23	11/21	23/15	16/27	17/19
A. Merkelová	*	*	39/14	45/20	41/28	46/22	48/26	47/29	41/36	55/24	19/68	16/74
J. Gauck											10/15	10/11
A. Duda											15/15	8/16
Pan Ki-mun	*	*	*	3/10	4/11	3/15	*	6/12	5/16	14/18	11/20	8/18
J.-C. Juncker											10/24	8/24
B. al-Assad	*	*	*	*	*	*	*	*	0/19	4/19	7/45	7/34
P. Porošenko	*	*	*	*	*	*	*	*	*	3/14	8/43	7/48
J. Stoltenberg											7/13	4/12
R. Erdogan											1/25	2/38

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nezná“ a „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Zhruba třetina českých občanů důvěřuje poražené demokratické kandidátce v amerických prezidentských volbách Hillary Clintonové (34 %), slovenskému prezidentovi Andreji Kiskovi (32 %) a novému americkému prezidentovi Donaldu Trumpovi (30 %), přičemž však u obou nedávných soupeřů v amerických prezidentských volbách již převažovala nedůvěra dosahující úroveň více než dvou pětín (45 % u Hillary Clintonové, 43 % u Donalda Trumpa), zatímco Andreji Kiskovi nedůvěřuje jen pětina (20 %) dotázaných. O málo více než čtvrtina Čechů (27 %) vyjadřuje důvěru maďarskému premiérovi Viktoru Orbánovi, necelá pětina (18 %) mu naopak nedůvěřuje. Téměř čtvrtina důvěřuje i francouzskému prezidentu Francois Hollandovi (24 %) a ruskému prezidentovi Vladimíru Putinovi (23 %), přičemž ale nedůvěra u F. Hollanda dosahuje úroveň necelé třetiny (32 %) a u V. Putina je v porovnání s Hollandem dvojnásobná, tedy téměř dvoutřetinová (64 %). Zhruba vyrovnané podíly důvěry a nedůvěry na úrovni necelé pětiny (17 % k 19 %) šetření zaznamenalo v případě izraelského premiéra Benjamina Netanjahua. Pouze 16 % důvěřujících při zdaleka nejvyšším podílu nedůvěřujících dosahujícím bezmála tří čtvrtin (74 %) výzkum ukázal v případě německé kancléřky Angely Merkelové. Pouze desetina či i málo více důvěřuje i nedůvěřuje britské premiérce Therese Mayové (13 % důvěřuje, 14 % nedůvěřuje) a německému prezidentovi Joachimovi Gauckovi (10 % k 11 %). Okolo jedné desetiny se pohybovala i důvěra s nedůvěrou v případě poraženého kandidáta z opakovaného druhého kola prezidentských voleb v Rakousku Norberta Hofera (8 % k 11 %), který v tomto ohledu dopadl nepatrně lépe než vítěz a nový rakouský prezident Alexander Van der Bellen (5 % k 10 %). Nižší než desetinový podíl důvěry při vždy více či méně výrazně vyšším podílu nedůvěry šetření zaznamenalo u polského prezidenta Andrzeje Dudy (8 % k 16 %), generálního tajemníka Organizace spojených národů Pan Ki-muna (8 % k 18 %), předsedy Evropské komise Jean-

Clauda Junckera (8 % k 24 %), ukrajinského prezidenta Petra Porošenka (7 % k 48 %), syrského prezidenta Bašára al-Assada (7 % k 34 %), generálního tajemníka NATO Jense Stoltenberga (4 % k 12 %), čínského prezidenta Si Tinpchinga (4 % k 23 %) a tureckého prezidenta Recepta Tayyipa Erdogana (2 % k 38 %).

V časovém srovnání, které nabízí tabulka 2, můžeme vidět oproti minulému šetření z prosince 2015 vzestup důvěry v případě B. Obamy, která se po propadu v roce 2015 vrátila zpět na úroveň z dubna 2014 či listopadu 2011, přičemž v roce 2012 a v období od roku 2009 do dubna 2011 bývala ještě podstatně vyšší. Naopak výrazný pokles důvěry byl zaznamenán v případě Francoise Hollanda (o 13 procentních bodů). U Angely Merkelové se pak potvrdil a dokonce ještě prohloubil loňský propad důvěry a nárůst nedůvěry, takže z hlediska podílu nedůvěřujících se německá kancléřka stala nejhůře hodnoceným zahraničním politikem mezi zkoumanými osobnostmi. Podstatně hůře než v minulosti je nyní vnímána i Hillary Clintonová. Za pozornost stojí i pokles podílu nedůvěřujících v případě Bašára al-Assada (o 11 procentních bodů) a naopak nárůst podílu nedůvěřujících v případě Recepta Tayyipa Erdogana (o 13 procentních bodů). Mírný nárůst podílu nedůvěřujících je patrný také v případě Petra Porošenka, podíl důvěřujících poněkud poklesl u polského prezidenta Andrzeje Dudy, což se ale nijak nepromítlo do zvýšení podílu nedůvěry. Pokles nedůvěry bez vzestupu důvěry byl zaznamenán u Benjamina Netanjahua a v menší míře i u Joachima Gaucka. Mírný posun od minulého šetření se objevuje též v případě Róberta Fica (pokles podílu důvěřujících o 4 procentní body), i když jeho hodnocení je stále výrazně lepší, než jaké kdy bylo od roku 2006 do roku 2014.

Podrobnější analýza ukázala, že muži častěji důvěřují B. al-Assadovi, Viktoru Orbánovi, Vladimíru Putinovi a Donaldu Trumpovi, a naopak častěji vyjadřují nedůvěru k A. Van der Bellenovi, A. Dudovi, H. Clintonové, R. Erdoganovi, J.-C. Junckerovi, Baracku Obamovi a Petru Porošenkovi. V případě Jense Stoltenberga se mezi muži objevil vyšší podíl důvěřujících zároveň s vyšším podílem nedůvěřujících, neboť ženy častěji uváděly, že ho neznají. Lidé ve věku od 60 let výše častěji důvěřují Joachimovi Gauckovi, Vladimíru Putinovi a Miloši Zemanovi.

Se zvyšujícím se stupněm ukončeného vzdělání roste důvěra, případně klesá nedůvěra k A. Van der Bellenovi, N. Hoferovi, Pan Ki-munovi, A. Kiskovi, T. Mayové a B. Netanjahuovi. Naopak klesající důvěru či rostoucí nedůvěru s růstem vzdělání jsme zaznamenali v případě B. al-Assada, R. Erdogana, R. Fica, V. Orbána, P. Porošenka, Si Tinpchinga, J. Stoltenberga a M. Zemana. Mezi vysokoškoláky byl zaznamenán zároveň zvýšený podíl důvěry i nedůvěry k A. Dudovi, J. Gauckovi, F. Hollandovi a J.-C. Junckerovi, což je způsobeno tím, že tyto respondenti výrazně méně často uváděli, že tyto politiky vůbec neznají

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v16-12</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>28. 11. - 12. 12. 2016</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1028</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>254</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PI.2</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>pm170201</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>1. února 2017</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |